

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica Sexta Post Pentecosten. Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducant. D. Marc. cap. 8. Argumentum. Ostenditur quàm magna sit Dei misericordia, & quod ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Gen. 25. futurum erat, quid necesse fuit concipere? Quae Gutericus Abbas sic illustat. Sed cum sese colliderent parvuli discordes in utero Rebecca, quia prius oraverat, ut conciperet. *A. longique si sic, inquit, futurum mihi erat, quid necesse erat concipere? si de aliquo nostrum fratres sic conqueri conigerit, vixera matris nostrae. id est Ecclesia. timore ne melius fuisset, si conceptus homo ille non fuisset. Audite Historiam.*

Plut. in praecept. polit. philo. 25. Leo Bizantius Athenas de pace cum civibus acturus ablegatus est: statuta erat exigua: senatum peroratus intrat. Ad visum hujus

pigmæ quilibet effunditur in risum. Quid sit Leo, meam parvitatem ridetis? Quid ergo faceretis, si uxorem meam vobis conspiceretis diceretis, quæ vertice vix genia mea attingit, vos iudicetis. Sed scitote, quod concordēs omnia sedes, sed discordes tota domus non capiat, & unum ē nobis duobus exire est necesse. Ex hoc civis quam utilis sit concordia, noxia discordia, didicistis, & reconciliati sunt. Idem vos hodie facite, dum Saluator nō sibi fatisciat, & vobis utilitas inde proveniat, id præcipit dicens: *Vade prius reconciliari fratri tuo.*

DOMINICA SEXTA POST PENTECOSTEN.

Miserere super urbem, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. D. Marc. cap. 8.

ARGUMENTUM.

Ostenditur quam magna sit Dei misericordia, & quod magis inclinetur ad effectum misericordiae, quam ad rigorem iustitiae.

SI princeps semper fulminet ferro iustitiam, ac rigorem adhibet suppliciorum, traducitur ut inhumanus, & crudelis, corda subditorum feritate armat & civitati subinde refractantur, & rebellant. Nemo monstrum crudelitatis gloriam imperii obfuscat, dum uxorem veneno, matrem ferro, magistrum incisione venæ extinxit, & patriam igne destruxit. Mithridatus unico rigido epistolo octuaginta milia Romanorum enecari iussit. Ptolomæus matri caput, ac pedes proprii filii dono dedit. Claudius morte triginta senatorum, ac trecentorum nobilium nuptias cum Agrippina celebravit. Cajus Caligula Romanis unicum jugulum optasset, ut unico ictu omnes jugulare posset. Rex Cambyses iudicem pelle exui fecit, ac tribunali in quo succellurus erat filius, illam superindui iussit. Rex superbus Aegypti ob illapsum scypho mustam, hominem ferretio inferri voluit. Idcirco horum Imperatorum crudele dominium plus acerbatis, quam diuturnitatis habuit. Politica principi clemen-

tiam suadet, ac rigorem, & asperitatem dehortatur. Clementem animo, vultu placidum, ore salubri doctum principem esse docet sit ergo clemens, patiens, mansuetus & pius. R. d.olphoni Imperatorem mihi ad piam mihi rigoris sepe percontuit. Severum & immittentem fuisse me aliquando pœnituit, lenem, & placidum nunquam. Forlan consilio inlites Senece; Nilul lum docet magis clementia quam principem. Et de clementiam gem observans imperialem: Clementia docet principem, timorem, & amorem se conciliatum magis potius clementia quam rigore creditur Theodosius Imperator filio succedenti hoc monuitum reliquit.

Sis pius in primis, nam cum vincamur in omni Munere, sola Deo aequa clementia notu.

Dicto Antonii Pii: Melius servare vitam, quam occidere mille, & potæ se conformare voluit.

Sis piger ad poenas, princeps ad praemia celer, Quisque doles quoties cogit esse ferax.

Officina Teatoris.

Tranquil.

Sed rigor non adhibetur iustitiae, errores impiores etiam. Interest Republica ne crimina maneat impunita. Dicitur conivete delinquentibus, & iustitiam ad salutem latronum remittere: clementem se exhibere peccantibus, est in occasionem praebere ne se emendent. sed spe facilius veniam impetrandi: quotidie augetur, & crescat. Si Chirurgus politicus sit benevolus, plagae excrescebantur & in cancerum velle degenerare minantur, pravis est: pium crudelitas est.

subiunxit: *Esto Deus in omnibus sit excellens, misericordiam tamen exhibendo seipsum excellere videtur.*

1. de veter. Dei propof. 3.

- Namque per aquora lata sagitta Mora volant &c.
- Alti aliquando per undas Turbinis in morem discunt.

Eum debere habere velocitatem Delphini quoad clementiam, tarditatem vero Anchorae quoad iustitiam punitivam docere voluit.

5. Si caeca gentilitas Deos suos, ut videtur est apud Macrobius, pedes habere laneos fingebat, ut ostenderet eos ad poenam lento properare passu, *Et lana lenem Deum habere ostendebant.* Titi similiter esse Plutarcho Deos sculpebant, dum compediibus, quasi impositos clementia ad prope incedendum contra peccatores. Sed signenta gentilitatis veritati Christianae cedant. Dum Deus nosse ob enormia delicta punire cogitur, misericordia eum detinet, pedes habet laneos, & anchora clementiae eum impedit. *Talis quidem est Deus noster promptissimus ad benefaciendum, tardus ad iram, seu executionem iustitiae.*

Macr. lib. 1. Sat. c. 6.

Plutarch. lib. 1. probl.

6. Considerationem ad opera à Deo in principio mundi producta sublevemus, & omnia ductore Davide esse partus divinae misericordiae reperiemus. Si sapientia, & voluntate quasi duabus manibus cunctipotentijs immensam basim sphaerarum caelestium fabricavit, à misericordia ad id fuit inductus. *Qui fecit caelos in intel. lectu, quoniam in aeternum misericordia ejus.* Si caelo fabricato, ad hoc ut esset regia civium supernorum, se accinxit ut terram super fundamenta propriae stabilitatis, sita supra superficiem aquae ad libram vocaret, ad hoc ut esset deliriosa mansio mortalium, misericordia hujus causa fuit. Si impetu iustionum ejus ad ornatum caeli decorem universi, commodum mortalium, illico, sol, luna, & stellae comparuerunt, totum hoc intuitu misericordiae est factum. *Qui firmavit terram super aquas, quoniam in aeternum misericordia ejus. Qui fecit luminaria magna, solem in pote-*

Veteratissima alet suffusa medulla. Non leviori manu, ferro sanantur, & igne.

Saepe coim verificatur dictum eruditum Caeli Baldini: *Bona nocet, qui malis parit.* Vel illud: *bonorum injuria fit malorum impunitas.*

2. Tu o Princeps universi hoc mane, & rigores excruciantis iustitiae cum turbis Evangelicis casum habes, cum toties te verbis & factis adeo male habeant, & etiam occasio sese offert erga eos, qui irridendam incedam tolerant clementiam ostendendi: iam triduo sustinent te nec habent quod manducant. Ad quid ergo te resolvit? *Miserere super turbam.* Et ut videbimus in praesenti difficultate, potius ad compatiendum misericordia, quam ad castigandum iustitia sese inclinatum demonstrare voluit. Ad imitationem Christi etiam habet convivium pane, & piscibus institere voluit hac lege ut quisque suam partem portet. Ego panem, qui est figura verbi Dei adferam, vos pisces, qui cum sit ellogues, symbolum sunt Riccati, subvinitate. Ac incipiamus.

PARS PRIMA.

Miserere super turbam quia, &c.

Omnia attributa divina proprietates sunt divinae maiestatis, nam sine iis non esset Deus, cui sunt identificata. Et quid aliud est iustitia, misericordia, scientia ac providentia, sapientia, bonitas Dei, nisi ipse Deus, veruntamen est, quod quoad effectus, quos erga nos peccatores demonstrat nullum attributum, adeo proprium ipsi dici posse, quam misericordiam, quae nos à malis sublevat, & fragilitatibus compatiatur. *Multis scribebat quidam doctus quidem Das propria sunt, sed misereri, parcere sic Deo proprium est, quasi inter reliqua omnia divina attributa, hoc magis proprium esse videatur.* Et postea

Pf. 133.

Bellar. in Ps. 135 f. 229.

potestatem dei, lunam, & stellas in potestatem nostram, quoniam in aeternum misericordia eius. Ut ostendat Bellarminus eminentissimus; omnia opera Dei sive ad orationem, sive ad providentiam pertinent: sive ad redemptionem, ex misericordia Dei profecta sunt: Deus enim, qui nulla re indiget, & rerum omnium ab solutus Dominus est, nihil facit ex necessitate, nihil ex debito, sed omnia ex misericordia.

Hf. 199.

7. Si ita respiciatur in operibus creationis, quanto magis radiabit in operibus redemptionis: observemus id, quod dicit David. Misericors Dominus, & justus, & Deus noster miseretur. Bis hic commemoratur misericordia, semel tantum iustitia, perinde ac demonstraret, Deum nunquam exercere iustitiam nisi misericordia moderatam, & temperatam, & si semel iustitiam adhibeat, tandem cum affectus misericordiae duplicat. Hinc Os aureum. Deus dicitur misericors, & justus, quis semper admittet misericordiam iustitiae, & iustitiam misericordiae. Et postea subdit David: Deus noster miseretur, quia Deus magis propitius est ad miserendum quam puniendum. Non sine mysterio vates iustitiam inter duos actus misericordiae collocat, & locum medium donat. Misericors Dominus, & Deus noster miseretur, ac si iustitia a phalangibus misericordiae obfusione cingeretur; unde cum condicione sededat, & deprimatur necesse est. Vel dici potest, si iustitia dextera gladio armat, ut puniat, illi eo se opponere misericordiam. Misericors Dominus. Si sinistram muniat, misericordia ut Clypeus se objicit. Et Deus noster miseretur.

Io. Chrys. in Ps. 114 & apud Bellar. in Ps. 114 v. 5.

8. Quasi semper tum in scripturis sacris de supplicis est sermo, hoc terminis stillidit sic. Magnus furor Domini stillabit super nos. Non stillabit furor in Ierusalem. Idcirco stillabit furor meus super locum istum. Stillabit super nos maledictio. Non stillabit super istos, & non comprehendet confusio. Et dicere voluit, scriptura Deum si ad flagellandum cogatur, cum pœnas guttatim, & stilla-

S. Ambr. de obitu Theod. Francif. Titel. in Ps. 114.

tim stillare; sed si misericordia sit exhibenda, ista fluvii, & catarractarum profunditas, & effunditur. Effundam aquas super fluvium, & effundam de spiritu meo super omnem carnem. Patens Divi suam Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris. Quis adjiciet exarrare misericordiam ejus? Super petram libanum dragmanc distillantur, sed misericordiae per amplum poculum effunduntur. Hinc Divus Bernardus: Propitius, & salubris diffusa est in nos. Sic Deus iustitia arctat ut in dicitur utitur adversus nos, misericordia diffusa. Pater est in pœnis, largus in misericordia.

9. Notissima est historia de duobus somniis Pharaonis in sacra Genesi à Moysè congesta. Curis mentis, ac sollicitudinibus cordis missis, in orio plumarum jacbat, & senibus sepe gravatis animo somnium ratum objicit. Et flumine Nilo septem boves adeo obesos emergere sibi videbat, ut movere se vellet, tanta erant pinguedinis, & carnis, ut nulla colla notari possent; quarum aspectum dum Rex oculos pasceret, satiari non posse videbat, sed illico alii septem procedunt, quæ macies debent exhibebant; verum hæc ita exars erant, ut vix pedibus ioniti possent, Pharaon eas cathophen ostium pellibus amictorum rebatur: hæc furoris atroci pingues agrestes sunt, & fructibus famelicis devorantur; quo facto Rex perterritus expurgitur, somnus oculis exeritur, & mentem tumor invasit, ut ex suis se omen alicujus infanti successus suspicetur. Nihilominus quasi in seipsum minus facilem ad præstandum fidem imaginationem somniorum concitatus, chemicis cogitationibus se applicatas sibi persuadebat; in lecto ergo ad aliam partem se volvit, de novo somniat, & nova somnia phantasia exhibentur. Septem sibi videbantur ex uno culmo atcolli spicæ, coniariter, quæ adeo erant maruræ, uberes, ut gradine frumentum ad terram deprimere. Alia septem subito asurgere vidit, sed adeo diversas a primis, ut gradinis tantum erasisse tactus, à vermibus concolæ, tempestatibus concussæ, sterilitate consumptæ videbantur. Hoc alterum somnium stabilavit primum, & Pharaonem in suspiciones egit. Putabat se fieri causa super fluvium, de quo ascendebat septem boves iulcra. Et crasse nimis; alia quædam septem emergenti de flumine factæ, confusæque maris, & vultu alterum somnium septem spica palliditas

in calamo uno plena, atque formosa, &c. Huic somnio sic Iosephus lucem affudit. *Septem boves pulchros, septem spica plena, septem ubertati anni sunt; Septem quoque boves tenues, atque macilentas, & septem spica tenues, & venter urente percussa septem anni creturi sunt famis.* Ergo septem illis boves macilentis, ac septem spicis gracilibus septem anni steriles, quibus Deus in Aegyptios animadvertere voluit, designantur. Sed si Deus vult castigare Aegyptios inedia, cur praevertit, ac donat ubertem messem vel potius cur non prius Pharaoni ostendit boves macilentas, & spicas steriles: cur septem annos uberes, non praecedunt non anni steriles? Deus est adeo pius, ut priusquam ad Aegyptum iustitiam vindictam famis institutam delinere, prius misericordiam provisione ablegat. Ponderatio est Seraphini CAMEACANI. *In ambobus formis promittitur abundantia, quae significatur per boves crassas, antequam veniat caritas hac secundum exitum significatur per boves iestas, ecce quam pronior Deus est ad misericordiam, quam ad punitionem.*

10. Credite te N. Deum esse tantum amicum misericordiae, & hostem flagrorum, ut dum ad puniendum à nostris culpis cogitur, nihilominus totus in id sit, ne auctor poenarum cognoscatur. Tres divinae personae sub forma tantum Angelorum ad domum Abrahæ pergebant, quas cum ille putaret viatores, & peregrinos omni comitate & charitate excepit. Solis ergo adores dum remittunt, Abrahamo patefecerunt, tamen quia declararent se esse tres divinas personas, & unum Deum omittere non potuerunt: hinc à sancto Sene ut tales adorati sunt. *Tres videri & unum adoravit.* Et dum per aliquot milles passus eos comitaretur, ad vallonem Mambre revertitur, divinae vero personae iter proseguunt, & ad domum Lothi perveniunt, ubi à bono servo Dei benignissime admittuntur. *Venerunt duo Angeli Sodomam vulgare, sedente Loth in fornice civitatis. Duo Angeli qui hoci apud Abrahamum erant tres, Apparuerunt ei tres viri stantes prope eum;* Et ut tres personas, & unum Deum voluerunt agnosci: *Tres videri, & unum adoravit.* Et in domo Loth tantum duae personae sunt? cur non dicit esse tres? cur tertia etiam non fit mentio? vel potius, cur non duae Abrahamo, & tres Lotho appaerent? sanctus Pater Augustinus difficultatem solvit. In domo Abrahæ tractabatur de prolem mascula danda Saræ, ejusque marito quantumvis patre senectute sterilibus: dum ergo hæc

gratia, quæ filia misericordiae est præstari debet: tres personae volunt se manifestare, ac sciri desiderant ab ipsis hanc gratiam provenire. Sed in domo Lothi agendum erat de flagellis, de iustitia vindicativa, de ambulatione illarum impiarum urbium, de flammis, de mutatione illarum civitatum in infernum incendiorum, ideo duae personae divinae accedunt. Sed cur non una sola, vel omnes tres? Deus ad puniendum compulsus nullo modo sciri se esse verum vindicem voluit. Si una sola persona illac vadat, diceretur esse solus Deus, si tres erant, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum auctores esse illorum incendiorum putabunt; sed quia non datur duo dii, vel tres personae, nec numeros binarius potest in divinis locum habere. Ergo, *Venerunt duo Angeli Sodomam;* ne à Deo illa flagella provenire quis unquam suspicari possit; *Quando gratia largienda est, tota Trinitas adest, quando se veritas exercenda, duo Angeli mittuntur.*

11. Iustitia quandoque non satisficit, dum castigat, non nego, sed misericordia illa castigatione sibi injuriam irrogari putat, & ut dicere solemus, illud alta mente reponit *lega alitis* nec quietatur quousque vindictam rependat. Insignissima ponderatio. Peccat Adamus, & iustitia divina ad tribunal Deise sistit, ac transgressorem accusat, & pro demeriti gravitate castigationem sollicitat. Ergo o iudex credibile sit eum impune fore; qui despectis tuis legibus remere te offendit? fræno coarceator iustitia, nec eat in illum, qui sine fræno peccavit? spei locus datur Reo, qui sine timore poenæ in facinus adeo præceps ruit. Cur hanc gesto bilanciem, nisi ut in ea gravitatem noxarum ab hominibus commissarum expendam? cur hoc armatus sim ense flammeo, nisi ut offensas, quibus divina majestas vestra offenditur, vindicem? an forsitan veniam meretur, quia à fomite stimulatus est ad scelus, sed quomodo id fieri possit, cum necdum illum habuerit? dicere se fuisse coactum à sensu non, quia rationi subiciebatur; fragilitatem naturæ num poterit allegare? nec hoc; quia iustitia originaria munitus erat. Nec necessitate eum esse constitutum dici potest, quia inedia non premebatur. Nec ignorantia eum inductum dicere prodest, quia scientia insula præditus erat. Ego si præcepta fuisse multa, & animi fuisse perturbati, illi compereretur, sed unica tantum fuit iustitia. Iudex supreme si teus non plectatur, vel in mundo non est iustitia, vel est oppressa! permittite ergo

D. Aug. in Gen.

liab
6

ut sicut ille per calles indirectas in preceptis cul-
pe ruit, in abyssis peccatorum etiam deurbetur,
& qui temere voluit pat esse Deo, bellis affum-
letur, & qui non voluit pacem, habeat bellum.
Rationes iustitiae fuerunt admittae; & miser
Adamus ob furtum pomi a paradiso est proscriptus.
Ejecti eum de paradiso volupratis, & castigat-
us fuit. In sudore vultus tui visceris panctus.

Gen. 3.

12. In Bilem mota est misericordia, & hoc
supplicium quamvis non adeo atrox sibi injurio-
sum censuit, nec unquam vultu pacari, quousque
ulciscendam se reperisse videat, Et hoc fecit,
dum coram Christo in trabe crucis actio compa-
ruit. Boni latronis causam his verbis ab ea fuisse
defensam credo. Ego d. Pater pietatis, sum illa
misericordia, qua inter innumerabiles copias
tuorum attributorum quasi primogenita multis
privilegiis sum dotata, & decorata. Et quid mihi
profit esse misericordiam, si in miseris oculos
non conjiciam, vel manus non extendam? hic
latro, qui inter tot tormenta tibi commortuus,
submissimè ex corde veniam erratorum rogat.
Et quomodo d. Pater pietatis tibi animus iste hunc
latronem condemnandi? & quomodo viscera
tua tempore tuarum victoriarum Daemonem
triumphantem jactare se hunc latronem sibi
vendicasse sufficere possint? an forsitan peccatori
pietatem, quam amotosa haec plagae promittunt,
negabunt? flexis visceribus pietatis in corde cru-
cifixi, latro spiritum moribundum extremis la-
bris hactentem resumpsit ac misericordiae innox
paradysum rogavit: *Memento mei Domine, dum
reveris in Regnum tuum.* Et subito gratiae petita
fit compos; ac si Christus dixisset; introitu mi-
sericordiae te paradiso dono: *Hodie mecum eris in
paradiso.* Desinat ergo jactare iustitia nec pro-
scriptum terrestri paradiso eum, qui pomum
clepsit sibi attribuat, & nec amplius ad suam
instantiam miseris orbis destinatum eum glorie-
tur: Quia misericordia latroni, cui avernus de-
beatur paradysum, & admissionem ad gloriam,
quã beati fruuntur impetravit. Tranquilla ego
sis misericordia; cum vindictam jam sumperis,
& majori latroni luera, quam iustitiae introitu
Adamus jacturas fecerit, obtinuisse. Et pondera-
tio Eusebii Gallicani. *Hodie mecum eris in pa-
radiso, tanquam hereditaria, & paterna, sedes, qua
expulso Adam, qua expulsis duobus, et cunctis in-
numeris populis, te invocante referabitur. Ingredie-
re illuc primus, sed ingressu selectiori, quam primus.
Intra paradysum, nequaquam ultra eum Adam
visurus infernum: Nullam illuc cibum lethalem,*

Luc. 23.

In Biblos.
In Biblos.
In Biblos.

nullam jam legem, nullam arborum perniciosa.
Ego et illuc ero victus, & vita. Et si forte quis
re: ne sibi aliquis hostis in illo bono nocere, ne an-
quis illo latro trahatur, possessio viti illic me introitu
cento firmabitur.
13. Si vos curiositate devota moti interna-
geris, num iustitia, vel misericordia sit magis,
Ego utramque attributam non solum tamen
sed & cum divina essentia formaliter, & realiter
identificari assero, sed si consideretur quoad
nostrum modum intelligendi, tam quo ad crea-
tum, quam quo ad effectus, misericordiam adde-
que comparatione excedi iustitiam dico. Hac
illius serva est tributaria, & e duodecim gradibus
peccatorum, quibus iustitia animadvertere debet
in peccatorem undecimem (unico solum sibi
retento) misericordiae pendere debet. Rex David
Joabo duci omnes milites regni ad numerum im-
vocare, iustitiam. Dixit Rex ad Iob principem
exercitus sui, *Perambulabo omnes tribus Israel a Dan
usque Berjabe. & numerabo populum, ut sciam nu-
merum ejus.* Spatio novem mensium, & viginti
dierum Regis iustitia executioni datur, & octo-
genta millia bellatorum ex Israel, quingenta
millia ex Judaea tabulis anno tate Regi promig-
tur. Exercitus adeo numerosus David factus, ut
satis alienus anam prebuit. Deos quos
succulerit, ex supplicio quod eius optatione
quit deducere poterimus. Ablegavit ad eum
vatem Gad, qui Davidi aut eligendum esse sepe-
nem fame, aut trimestre bellum, aut trienni-
stem proponeret. David poro ultimum elegit.
*Tribus diebus, & tribus noctibus erit populus in
Israel.* Illico iustitia profilit in extituit, am-
ta flagris, pestilitatem communem predictam, &
septuaginta millia hominum abluim. Hoc
quandiu hoc supplicium duravit scite volum.
Scriptura id expresse declarat. *De mane usque ad
tempus solis erat trium dierum, & noctium con-
stantium.* Textus Graecus dicit: *De mane usque ad
tempus prandii.* Sed cui temporis tantam dura-
tionem? ad computum id vocentur. & causam huius
Tres dies, & noctes quibus flagellum exerci-
tuum erat, septuaginta duas horarum constavit.
Haec dividantur in duodecim partes, cuiusque par-
ti sex horarum erunt. Ab ortu diei usque ad occasum
dium, quo tempore iustitia pestilente favo, sex
horarum, (hoc est, una pars) numeri praetati in-
currerunt. Et quoniam ergo reliquae undecim
partes ex illis septuaginta horis evanuerunt ius-
titia una parte, (hoc est, sex horis) sibi retenta re-
liquas misericordiae tributaria solvit. Speculatio
est

et Theodoti: Trinum dierum Deus mortem mi-
 seretur, sed autem horis solum mortem intulit, si
 diei autem numeretur cum noctibus, invenitur
 parvula daedecina poenarum illata esse populo. An
 quod melius dici possit?

14. Quid ulterius? actus iustitiae, quos nos
 peccatis supplicia atrociora, affectus pii miseri-
 cordiae sunt. Statim ut David ob duo caeterum
 peccata a se parata, unum adulterii cum
 Bersabea, alterum homicidii, quo innocentem
 Uriam sustulit acerbe est reprehensas, ve-
 nim a Deo ut obtineret Psalmum Misere-
 re mihi Deus, &c. composuit. Hinc intitulatur
 Psalmus David, cum venit ad eum Nathan Pro-
 pheta, quando intravit ad Bersabea; a Deo miseri-
 cordiam sibi exercei postulat; Secundam mag-
 nam misericordiam suam. Quis sit haec grandis
 misericordia, quam David rogavit multi Scrip-
 tores indagant. Bellarminus respondet: David
 non contentus parva illa misericordia, qua regni
 gloriam, & sui copiosas, ac filiorum multitudinem,
 & victoriam de hostibus, atque alia, id genus acce-
 perat: petit misericordiam magnam, quam in
 peccatorum remissione, & gratia restitutione pos-
 sum esse scire. Remig. Auctodot. & d. P. Au-
 gustinus idem verbis id affirmat: Qui magnam
 misericordiam deprecatur, magnam misericordiam
 consequitur. Quam parvam misericordiam
 suam, qui peccando peccaverunt. Misere, inquit,
 peccatorum tuorum: grave est, quod habeo, sed ad omni-
 potentiam confugio. De meo tam lethali vulnere
 desuperem, insistantium medicum reperirem. D.
 Bernard. in Deo esse duas misericordias, unam
 magnam, alteram parvam asserit. Deus a pecca-
 to offensus, si non statim poenam repetat, mi-
 sericordiam parvam, & ordinariam exercet, sed
 si statim iustitiam adhibeat, misericordiam gran-
 dem ululpat. David ergo supplicia divina esse
 etiam actus misericordiae, misericordia magna
 eorum procedi flagitavit. Hanc ergo miseri-
 cordiam Domini, qua tardas ferire, paratus igno-
 scere, parvam nominavit, quia haec sola siquidem
 ferit nullatenus sufficit ad salutem, imo vero ju-
 stitiam damnationis accumulatur. Et Philo subne-
 dit: Ardeat eos qui non omnino sunt inexpiabiles,
 ut peccati poenitentiam, quam dimittit, nam haec dimis-
 si facile laberentur.

15. O quot vitam, & motes emendant, quia
 castigantur misericordia grandi, qui in repro-
 bationem dante essent, si Deus poenam ab his
 non repetisset, corpus est furca cortis obiectum,
 Pauleti Dominice.

& anima in orbem relegata posita fuissent; &
 misericordia nihilofecius grandis eos utriusque
 malo subtraxit; Hinc dicebat David: Deus tu
 propitius fuisti tui, & ulciscens in omnes adin-
 ventiones eorum. Sed quomodo duo effecta, Propi-
 titus & ulciscens respectu peccatoris verificari
 queant? quomodo verum sit quod ulciscatur,
 & propitietur? Imo ait Divus P. Augustinus
 hac vera sunt. Etiam vindicans propitius fui-
 sti non solum donari peccata, sed etiam vindi-
 cans propitius fuisti. Videte fratres mei, quid
 hic commendavit. Adverte? Illi Deus irascitur,
 quem peccantem non flagellat, nam cui propi-
 tius est, verè non solum donat peccata, ne nocent
 ad futurum saeculum, sed etiam castigat, ne semper
 peccare delictet.

16. Oleas vates à Deo in peccatores itam
 velut fontanam è vase effundi dicere solebat.
 Effundam quasi aquam iram meam. Cui ita divi-
 na potius aqua, quam igni comparatur? Ru-
 pertus respondet, quia aqua eodem tempore,
 quo madefecit, etiam lavat, & fordas abstergit;
 supplicia divina etiam hanc proprietatem ha-
 bent. Quia sicut aqua visibilibus mundare solet for-
 des corporales, ita illa capere vitas mundavit populi
 peccata, ut iam non superesset in quibusdam vide-
 licet in vrbibus pueris quippiam, propter quod in Ba-
 bylonica fornace ladi deberent eorum corpora. Res
 mira de quodam Jalone Thesalonicensi narra-
 tur. Hic apostemate incurabili è sensu Physico-
 rum exiguo tempore vita exturbandus erat: dum
 ergo laboraret, quodam die ab inimico ense ar-
 mato ut trucidaretur, invalu fuit, sed effectus
 irritus, imo toto contrario. Ferrum hoc ei me-
 dela fuit, apostema namque tergit, & sanguis
 putridus effluxit, & pro morte vitam, atque sa-
 lutem retulit. Deus animam nostram aposte-
 mate peccati decumbere ceterit: Patruerunt,
 & corrupta sunt circarices meae, iustitiae ensem
 arripit, & eodem tempore, quo ferit, sanat, Vul-
 nerat & medetur. Et velut hasta Achillis, Vul-
 nerat, operaque gerit. Hinc Divus Gregorius. Foris
 vulnera admovet, ut intus vulnera delictorum sa-
 net. Itaque dicit potest, Propitius & ulciscens.

17. Reipsa seu remunerec nobis labores,
 seu nostras noxas plectat, semper miseri-
 cordiam ostendit. Id testatur Laurentius Justi-
 nianus: Quisquis dominice miserationis ineffabi-
 les voluerit investigare divitias, omnino in ipsa iust
 inquisitione succumbet. Quis oro? verbis expli
 cet, vel cogitatione attingat quanta quae tidi ingra
 tis, & peccatoribus Deus beneficia conferat
 Chr. c. 25.

Psalm. 98.
 D. Aug. in
 P. 98. fol.
 265. c. 3.
 L.
 D. Greg.
 lib. 6. mo-
 vale. 18a
 R. Lawren.
 Chr. c. 25.

Handwritten text on the right page, including the word "licet" and other illegible characters.

Eisdem quippe creatura omnes pro illius famulan-
tur imperio. Non considerat quales sint, sed ut
grati fiant. Et mutantur in melius, sua illis do-
na communicat. Illos blandiis allicit, muneri-
bus onerat, premis flagellis, terret minis, exhorta-
tionibus vocat, revocat in indulgentia, chari-
tate irahit, quoniam non vult peccatoris mortem,
sed magis ut convertatur et vivat. Idcirco sub-
inde vobis tonat, ne re ipsa flagra arripere cogas-
tur. Sic docte advertit ille eruditus. *Animad-
vertendum Dei bonitatem, et affectum paternum,
quippe qui verbis prius nos castigat, et oburgat,
quam verbis, ut qui timore filiorum ducuntur
se se corrigant, et castigati poenas impendentes effu-
giant.*

*Matth. in
Quadr.
Ebr. 6.
Rom. in 10.
fol. 32.*

18. Quibus non effectibus misericordiam
Petri, qui ter juramentis falsis, ac perjuriis
excerandis eum negaret, non monstravit? Au-
dit Divum Leonem: *Respexit Petrum, ac si
diceret, quid habes Petre, ad me convertere, in me
confide, me sequere, mea passionis hoc tempus est;
nondum tui venit hora supplicii, quid metuis quod
etiam ipse superabis? non te confusum infirmitas,
quam recepi. Ego de tuo fui trepidus, ut tu de meo
esses securus.*

*D. Leon.
Pont. ser. 3.
de passion.
Dom.*

19. Hæ turbæ Evangelicæ in clamores
erumpunt, excessusque divinæ misericordiæ,
qua filius Dei victum prodigiose iis providit,
ac fami crudeli, quæ dire eos triduo cruciârat
eripuit, celebrant. *Miserere super terram, quia oc-
co jam triduo sustinent me, nec habent quod man-
ducent. O pietatem inexplicabilem? o miseri-
cordiam mei Domini incredibilem!*

Dic o peccator unde provenit, quod tor enor-
mia sceleta, quibus quotidie divinam majesta-
tem offensis Deus non castiget? cur ut gravitas
tuorum scelerum meretur non armat se gladio
fulminante justitiæ, aut flagra arripit, ut in
te animadvertat? nullam ob aliam ego credo
causam, nisi ut supervivens testis ejus infirmitæ
misericordiæ, & in tuum ruborem dilu-
vionum culpæ necdum esse extinctum fla-
men supernæ pietatis cognoscas. *Miserere super
terram.*

20. O optatissimum meum bonum agno-
sco meas transgressiones esse magnæ, quis
ferum tuarum indignationum atrahit, esse ve-
rum, qui flammæ supernæ vindictæ accendit, &
tu nihilominus pro eo quod fulmines, amorosâ
incantatione rapetis, ut mihi compatiaris. O mi
Deus si homo etiam vilis ab hoste minimum
offendatur, cum non posse placari scio, & tu ta-

men, qui auctor es nostri boni, eodem pacto
quo peccator divinitatem tuam vulperis ad hoc
semel, sed centies, imo milies quilibet boni
in eo sufferendo te insatiabilem offensus? que
affectuosa violentia nisi divia, summa coe-
cet, & à tua manu justitiam arceat? *Miserere super
terram.*

21. Denovo cataractas oculi aperti, ac flum-
inis, & diluvis inferni sulphure mitris ad hoc
sceleratos non incinerandos, sed profus tan-
nihilandos ne vel reliquias superstat, & comp-
na à memoria posterorum extirpatur, fertis
Sed tua pietas est adeo grandis, ut videam te
à me offendi si ad supplicia provocem, nec ob
aliud culpæ te affligunt, & torquent, nisi qui
ad castigandum te cogunt. Sed si Deus adeo
sic misericors erga nos, vos viscera miseri-
cordiæ egenis largiendo elemosinam, aperit,
& non auditis quod suscitavit vos, nec habetis
quod manducetis: ergo iis succurrite: *Nô desinat
in vin. Et quiesco.*

ALTERA PARS.

22. **L**is inter justitiam, & misericordiam
lora est, & quælibet primatum prece-
debat: Sed Deus misericordiæ litem adjuce-
vit, & quotiescunque officium utraque exerceat
debet primæ deberentur misericordiæ, fac-
civit, quod & velut lex in violatâ leratum est.
Divus Mattheus describit adventum filii Dei
quo in campum aëris vivos, & mortuos pre-
dicaturus, & pro meritis præmia, vel supplicia
decreturus descensus est. *Status erat
à dextris sitis, hæret autem à sinistris. Primo
ad bonos se converteret, colloquio beatorum præ-
miabit. Tunc dicit Rex hu, qui à dextris qui-
erunt. Venite benedicti Patris mei, possidete par-
tum vobis regnum à constitutione mundi. Deum
impios his compellabit: *Discedite à me maledicti
in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et An-
gelo ejus. Ergo cur non prius impios inferno præ-
niat, & deus iustos gloriâ remuneret iniquo.
Cur prius impios non delinet poenis, & deus
electos ad gloriam vocet? cur prius non dicit
iis maledicti, & postea venite benedicti? Anctior
operis imperfecti Deum voluisse, opera miseri-
cordiæ præmiando prædestinatos operibus justiti-
æ castigando reprobos anteponebantur respici-
det. Quia paratior semper est Deus ad benefacien-
dum, quam ad puniendum; nam bona bonis facit, cum
adim propositum tuum præstat, quia boni, malis in Malis.**

autem mala contra propositum suum facit invidiosus, quia iudex est. Prius boni ad praemia vocabantur, quam mali ad supplicia sunt relegati.

23. Et dum manibus Dei flagellum extorqueri non potest, illud mitigare, & lenite eorundem. Adamus, quam non poenam promeruit ob delictum adeo enorme paratum, cum lege sui creatoris vilipendit, & potius hosti otioso dicenti, Non morietur tibi, quam Patri veritatis afferenti. In quacunq[ue] hora comedis ex ea, morte morietur, fidem adhibuit: nihilominus sola proscriptio est paradiso repositi punitus fuit. Ejecit enim de paradiso voluptatis. Sed an non mille moribus atrocissimis castigari merito poterat? si quis graviter laesisset principem, vel ei se rebellem exhibendo, vel ejus solium, aut vitam petendo, vel aliquid crimine laese majestatis patrando, an non magna clementia foret, si princeps, cum posset eum tormentis caecare, solum exilio civitatis multaret? Atque poena Adamum non involvit. Ejecit enim de paradiso voluptatis. O benignam misericordiam! ut Adamo, & nobis si advocata nostra non fuisset, tu mortem atrocem in simplex exitum mutasti: audire D. Joannem Chryso-
stomum: Exire inde jubet, monstrans quod propter misericordiam hoc facit, quam propter misericordiam, qua illum prosequatur.

24. Hic ad propositum meum, quod inter David, & Saulem successit, quadat. David iam ingratum, & perfidi Saul declinavit, qui omni modo cum suae facere potestatis, ac e vita expellere studebat, cum tamen potius eum remanerandi, quam persequendi causas haberet. Ambo in campo non longe a se invicem abierat. Rex speltrum quoddam, in quo David delectebat ob causas quasdam ingrediebatur, & qua antium obscurum erat a Saule David non videbatur, dum ergo Rex parumper ibi subsisteret, David silenter ad Saul adserpit, & oram chlamidis succidit. Surrexit ergo David, & praecidit oram chlamidis Saul silenter. Saulo aliquantulum a specu digressio, David Saulem inclama-
bat, & dextra lumbum vestis abscissum mouitans ingeminabat. Vide & cognosce oram chlamidis tua in manu mea, quoniam cum percinderem, volui excidere manum meam, ad te; ac si diceret: vide o Saul, una eademque opera te jugulare potuissim, qua vestimenti lumbum praecidere. Idem inter Deum, & peccatorem, mihi intercedere videtur, Quis eo ipso, quo peccamus a Deo nos neci corporali, & spirituali dari possit

ignorat? Anima qua peccaverit ipsa morietur. Peccatum cum consummatum fuerit generat mortem. Nihilofecius in gratiam misericordiae, praescissione ore chlamidis, afflictionem, corporis in valetudinem, incarcerationem; opum jacturam, vel quid simile immittendo contentatur. Id credo, quod D. Chryso-
stomus inferre voluerit. Hic mors est Domini nostri, ut puniens non minus, quam beneficiens, suam erga nos declaret benignitatem.

25. Deus quadam vice dum iniquitas orbis ad summum pertigerat, justitiam contentate decrevit. Non permanebit spiritus meus in homine; quia caro est, eruntque dies illius centum viginti annorum. Dilationem poenae ad centum & viginti annos promissit: sed quid? centum elapsis, & viginti diebus non expectatis caracitas celi referavit, totamque orbem undis suffocavit, sed quid? Deus non stat suis verbis, Cur non expectat viginti annos, intra quos forsan emendatione vitae peccata de restarentur: an forsan justitia hujus accelerationis causa fuit? an forsan poenae adeoangebantur, ut Deus se continere non posset? hanc accelerationem misericordiae causavit, illis, quia non emendabantur, sed peiores evadabant, adeoque majora supplicia advocebant illa a Deo praecipitari vindictam, nec expectari annorum viginti decursum, rogando imperavit. Hinc D. Chryso-
stomus interrogans ait: Quare cum dixerit Dominus centum viginti anni erunt dies eorum, promissitque se tanto tempore, & longanimitate usurum, antequam implerentur anni promissi, universale introduxit exitium? hoc sua misericordiae est argumentum & indicium: nam quantum vidit quotidie incurabiliter eos peccare, & non solum nihil ex sua indicibili longanimitate proficeret, sed etiam in crudescere vulnera, propterea succidit tempus, ne majori poena se obnoxios facerent.

26. Moyses ab Aarone, & Maria sorore mutationibus esse petium, liber Numerorum commemorat. Deus igitur Moysen mausuetissimum nil motum videos, ipse tributum mutationis solvere voluit. Et Mariae vultui lepram afflicuit. Ecce Maria apparuit
candens lepra, quasi nix. Nonnulli cur Deus potius vultum, quam linguam murmuratricem carnus suo privando, vel aliam partem corporis non castigavit, inquirunt. Ego Deo hoc a misericordia suggestum credo. Hae femina non minus venusta, quam fistulosa & jactabunda ob venustatem, quae in vultu residebat

P a ciat,

Gen. c. 6.

Joan. Chryso. hom. 25. in Gen.

Num. 4. 18.

117
118
119

erat, hæc quotidie delinquendo peccato vanæ gloriæ, aut superbiæ ei occasio fuit. Immis- ho lepra decorem sustulit, & occasiones divi- næ justitiæ accumulando supplicia juxta pecca- ta superbiæ & vanæ gloriæ, subtraxit. Si fuisset nos non peiores fieri, neutiquam ultra punisset, sed ut reprimat nostrum ad deteriora progressum, & tollat malitiam ulterius grassantem, suam ser- vando misericordiam punit.

17. Sed si peccator postea se non emendet, justitiæ misericordia cedit, & simul omnia debita obliterat. Christum esse petram recor- demini. Petra autem erat Christus. Lapis non- nisi sicile percussus ignem dat. Hinc scripsit Sim- pofus.

*Simpof. in
sibco ap.
Cardan.
Enoid.
vers. 4.
nota 11.*

*Semper inest intus, sed raro cernitur ignis.
Imus enim latet, sed solus prodit aditus.*

Ignis justitiæ in pectore Dei delitescit, nec semper scintillat. Sed demum in nostram pen- nicem si lex nostrarum culparum ex eo ful- mina elicit. Antonius pius fulgorem supra le- etum depinxit, ut justitiam sopori immerfam denotaret, quæ si strepitu nostrorum scelerum excitetur, nostro damno quid possit, & va- leat, probamus, Hinc David: *Exurge, quare*

Psal. 43

*obdormis Domine? an Deus dormit? Exurge,
ait Bellarminus, à somno, id est, sui quod si fa-
ciunt, qui surgunt à somno. Et incipimus videre
quod antea faciunt non videbant. Hæc ille loquitur
num finis illi, oculos obfirmatos habuisti, cul-
pas nostras non observasti; sed si exciteris, loc-
cum præbebit justitiæ, ut misericordia nil agere
possit. Excitatus est Dominus tanquam dormi-
ens. Hinc Remigius Antiochenus: Quis-
cet firmiter, & dicit obdormivisset, tamen exci-
tatus potens fuit inferre vindictam inimicis
suis.*

O peccator est ne possibile quod gentium Dei non noscas, nec agnoscere velis? nosces cum sed auxilio misericordie nimum tribuis, hæc ille solum tibi proponis, præterea etiam dari justiti- am vindicativam, & punitivam sub oculis pone, & recordare illius dicit divi Augustini, quod parcendo servit Deus. Justitia plumbum habet nunc pedes, patum se movet, sed heu- tem gravitate peccatorum æquat. Lenis gradus- vana procedit ira, tarditas atque supplicii, gravi- tate pœnis compensat. Nil ulterius quid dicam sibi solum documentum unicum, quod prædicari utilissimum erit tibi propono. Vive ac si in Deo non esset misericordia, & postea mortis ac si non esset justitiæ. Et vade in pace.

DOMINICA SEPTIMA POST PENTECOSTEN.

Non omnis, qui dicit Domine, Domine, intrabit in regnum celorum, sed, qui fecit voluntatem Patris mei, &c. Matth. cap. 7.

ARGUMENTUM.

ostenditur Christianum debere facere bona opera, & qui illa non facit hypocri- crita & à Deo condemnabitur.

Non est nobilis, qui nascitur ex sanguine illustri, sed qui actionibus heroicis illustrem se reddit, & mundo se estimabilem facit virtutibus illustribus; Hæc sententia est, quæ Luciano tribuitur.

*Perit omnis in illo.
Nobilitas, cujus laus est in Origine, sola.
Hæc etiam opinioni consentit Jurenalis, & etiam ad hæc fit.*